

**DEN NORSKE
FORLEGGERFORENING**
THE NORWEGIAN PUBLISHERS ASSOCIATION

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

Oslo, 30. september 2011

HØRING ENDRING I ÅNDSVERKLOVEN

1. INNLEDNING

Vi viser til høringsbrev av 19. mai 2011 med frist for svar 30. september 2011.

Forleggerforeningen støtter departementets forslag til endringer i forbindelse med registrering og annen behandling av IP-adresser mv. og tilgang til abonnentens identitet (kapittel 2 i høringsnotatet), samt tiltak rettet mot nettsted hvor opphavsrett krenkes (kapittel 3 i høringsnotatet). De to første forslagene innebærer slik vi ser det en klargjøring av gjeldende rett. Det tredje forslaget innfører hjemmel i norsk rett for å hindre tilgang til nettsted ved sletting eller blokkering og bidrar således til å gjennomføre opphavsrettsdirektivet artikkel 8.3 og oppfylle Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.

Forleggerforeningen er en bransjeorganisasjon for forlag som representerer den vesentlige del av bokomsetningen i Norge. Forleggerforeningen har rundt 90 medlemsforlag. Foreningen tar hånd om fellestiltak og service overfor medlemsforlagene. Forleggerforeningen har inngått normalavtaler med forfatterforeningene og oversetterforeningene, samt Bokavtalen med Bokhandlerforeningen.

Forleggerforeningen var en av initiativtagerne til aksjonen «Dele, ikke stjele» og foreningen er glad for Departementets forslag til endringer i åndsverkloven. Vi vil nedenfor peke på enkelte forhold som etter vårt syn kan forbedres, samt svare på de spørsmålene som fremgår av høringsnotatet. Forleggerforeningen er enig med departementet i at det er viktig å utvikle attraktive lovlige tjenester og at det er et ansvar som i hovedsak påhviler aktørene i bransjen. Aktørene i bransjen tar dette ansvaret på alvor og tilbudet av gode lovlige tjenester er i dag større enn noensinne. Utvalget av e-bøker og lydbøker som tilbys norske lesere blir stadig større. Likevel fortsetter krenkelsene av opphavsrett m.m. på Internett i et stort omfang, noe som i tillegg til å påføre rettighetshaverne tap også truer lønnsomheten til de nye lovlige tjenestene. Forleggerforeningen er enig med departementet i at det er vanskelig å konkurrere med det som ulovlig tilbys gratis og at en tilfredsstillende reduksjon av den ulovlige aktiviteten derfor også forutsetter muligheter for rettighetshavere til å håndheve opphavsrett m.m. på Internett. Dette synet deles av 86 % av befolkningen (92 % av de under 30 år) som i følge Norstats spørreundersøkelse for musikkbransjen fra april 2009 er enig i at ulovlig nedlasting vil fortsette så lenge sjansene for å bli tatt er så liten. Det er ikke bare slik, som departementet uttrykker det i høringsnotatet, at de foreslåtte tiltakene vil kunne stimulere til utvikling og investering i nye lovlige tjenester. Etter vår mening er tiltakene en nødvendig forutsetning for at kulturnæringene i det hele tatt skal ha økonomisk styrke til å utvikle slike tjenester.

Ved å gjennomføre de ovennevnte lovendringene vil mulighetene til å stanse opphavsrettskrenkelser øke, samtidig som hensynene til personvern, rettssikkerhet og ytringsfrihet blir ivaretatt. Opphavsrett m.m. har liten verdi dersom kostnadene ved håndhevingen overstiger den gevinsten som oppnås. Kostnadseffektiv gjennomføring av de foreslåtte tiltakene og en rimelig fordeling av kostnadene mellom de berørte aktørene (rettighetshaver, internettilbyder, staten og, der hvor det er aktuelt, den ansvarlige for krenkelsen), er derfor av avgjørende betydning for nå målet om å styrke håndhevingsmulighetene på Internett.

Forleggerforeningen ønsker med dette som bakgrunn å kommentere enkelte sider ved de foreslåtte tiltakene nærmere.

2. NY § 56A

Forleggerforeningen støtter departementets forslag om å erstatte dagens krav om konsesjon for registrering og annen behandling av IP-adresser mv. i forbindelse med opphavsrettskrenkelser på Internett, med en egen hjemmel i åndsverkloven (ny § 56a, jf. personopplysningsforskriften kapittel 7). Siden det for mange rettighetshavere vil være uhensiktsmessig å foreta slik registrering selv, foreslår vi at lovhomehlen ikke begrenses til "*rettighetshaver*", men i stedet utvides til å omfatte også andres registrering og annen behandling av IP-adresser mv. på oppdrag fra rettighetshaver for dette formålet, jf. slik også den svenske opphovsrättslagen § 53 g. Dette vil forenkle og effektivisere arbeidet for Forleggerforeningen og foreningens medlemmer.

3. NY § 56B

Forleggerforeningen støtter også forslaget om en egen hjemmel i åndsverkloven for tilgang til abonnentens identitet (ny § 56b). Vi foreslår imidlertid at forslaget til ny § 56b annet ledd jf. tredje ledd siste punktum om samtykke fra Post- og teletilsynet strykes. Abonnentens identitet er informasjon av mindre sensitiv karakter som også politi og påtalemyndighet gis tilgang til etter en forenklet prosess, jf. ekomloven § 2-9 tredje ledd og Rt. 2010 s. 774 (Max Manus) avsnittene 41 og 58. Domstolene vil etter vårt syn være i stand til å ivareta abonnenters rettssikkerhet i slike saker på en god måte, og den foreslåtte endringen vil etter vårt syn forenkle og effektivisere prosessen betydelig.

Vi ber også departementet klargjøre at tilgjengeliggjøring av et verk for allmennheten som hovedregel er tilstrekkelig til å oppfylle vilkåret for tilgang til abonnentens identitet etter § 56b tredje ledd, jf. Rt. 2010 s. 774 (Max Manus) avsnitt 57 med henvisning til forarbeidene til den svenske IPRED-loven. Dette er viktig for forutberegneligheten og bidrar også til å forenkle og effektivisere prosessen.

I tillegg ber vi departementet klargjøre hvilke kostnader rettighetshaver kan pålegges å dekke i forbindelse med utleveringen, jf ny § 56b fjerde ledd. Rettighetshavere har erfaring fra andre land med at internettilbydere fremlegger det rettighetshavere opplever som urimelig høye kostnadsoppgaver. Etter vårt syn gir tvisteloven § 28-5 første ledd, som er utformet med tanke på bevissikring etter tvistelovens regler, liten veiledning i slike saker.

I utkastet til § 56b er det foreslått at pålegg om tilgang til opplysninger kan rettes mot "tilbyder

av elektroniske kommunikasjonstjenester". Forleggerforeningen mener at denne begrensningen innebærer at den kretsen som kan gjøres til gjenstand for pålegg om tilgang til opplysninger blir for snever. "Tilbyder" er i ekomloven § 1-5 nr. 14 definert som " enhver fysisk eller juridisk person som tilbyr andre tilgang til elektronisk kommunikasjonsnett eller -tjeneste." "Elektronisk kommunikasjonstjeneste" er i ekomloven § 1-5 nr. 4 definert som "tjeneste som helt eller i det vesentlige omfatter formidling av elektronisk kommunikasjon og som normalt ytes mot vederlag". "Elektronisk kommunikasjon" er definert i ekomloven § 1-5 nr. 1 som "overføring av lyd, tekst, bilder eller andre data ved hjelp av elektromagnetiske signaler i fritt rom eller i kabel i et system for signaltransport".

Pålegg om utlevering etter § 56b kan således rettes mot leverandører av internettaksess. Dekker det også aktører som tilbyr tjenester som kun utnytter og er avhengig av funksjoner i underliggende elektroniske kommunikasjonstjenester? Disse formidler ikke selv elektronisk kommunikasjon. Det er således usikkert om pålegg om utlevering kan rettes mot leverandører av webhostingtjenester, sosiale nettmedia, nettbasert e-post eller nettbaserte tjenester for fillagring. Forleggerforeningen er kjent med at Post- og teletilsynet nylig har gitt en juridisk uttalelse, der de konkluderer med at nettssamfunnstjenesten Facebook og e-posttjenesten Hotmail ikke er "elektroniske kommunikasjonstjenester" etter ekomloven.

Etter Forleggerforeningens oppfatning bør pålegg etter § 56b kunne rettes mot alle som leverer tjenester som formidles elektronisk over avstand etter individuell anmodning, også andre enn aksessleverandøren. Forleggerforeningen foreslår at pålegg etter § 56b skal kunne rettes mot tilbyder av tjeneste som består i å gi tilgang til, eller overføre informasjon over, et elektronisk kommunikasjonsnett, eller i å være nettvert for data som leveres av tjenestemottakeren.

Videre bør henvisningen til Tvl § 28-5, første ledd fjernes fra forslaget § 56b, fjerde ledd, da det urimelig kan begrense kostnadsdekningen for rettighetshaver.

Til slutt ber vi departementet vurdere å utvide fristen for å varsle abonnenten etter ny § 56b femte ledd fra én til tre måneder etter utleveringen. Dette vil gi rettighetshaver bedre tid til å forberede og gjennomføre eventuell ytterligere bevissikring før abonnenten varsles.

4. NY § 56C

Vi merker oss at departementet ved utformingen av lovforslaget har lagt vekt på å finne balanserte løsninger som ivaretar andre hensyn, slik som personvern, rettssikkerhet og ytringsfrihet m.m. Denne veiingen av relevante hensyn medførte blant annet at det ikke blir foreslått tiltak som kan medføre at enkeltpersoner utestenges fra Internett. På samme måte virker det fornuftig at hensynene til personvern og ytringsfrihet ikke er relevante for så vidt angår nettsted som i stort omfang krenker opphavsrett. Forleggerforeningen er innbitt forsvarer av ytringsfriheten, men ser tydelig at hensikten med et slikt tiltak er å stanse opphavsrettsbruddene, ikke hindre vedkommende å ytre seg. Ytringene kan fortsette i andre fora og andre nettsteder, selv om nettstedet med opphavsrettsbruddene stenges. Eventuelt kan den ulovlige fildelingen skilles ut, slik at nettstedet kan drive videre uten opphavsrettsbrudd.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på om alternativ 1 (Medietilsynet, egen klagenemnd og full domstolsprøvelse) eller alternativ 2 (domstolene) er å foretrekke. Forleggerforeningen foretrekker i utgangspunktet alternativ 1 ettersom administrativ behandling normalt vil være enklere og mer kostnadseffektivt enn domstolsprøvelse. Dette

forutsetter imidlertid at de involverte forholder seg til rammene for avgjørelsen slik at ikke den administrative behandlingen regelmessig blir et forsinkende og fordyrende ledd på veien til full domstolsprøvelse. Forleggerforeningen ber derfor departementet kombinere alternativene 1 og 2 slik at saken kan tas direkte til domstolene i de tilfeller hvor dette etter omstendighetene fremstår som uunngåelig.

Forleggerforeningen støtter departementets forslag om at internettilbyderen kan pålegges å hindre tilgang til nettsted uavhengig av tilbyderens subjektive forhold, f.eks. om tilbyderen kan klandres for eller er klar over krenkelsene. Vi forstår også forslaget som at det er nøytralt¹ med hensyn til hva slags teknologi nettstedet og dets besøkende bruker i forbindelse med krenkelsene (f.eks. DirectConnect hub, BitTorrent nettside eller tracker) og ber departementet klargjøre dette. Vi ber videre departementet klargjøre at vilkårene for å gi pålegg om å hindre tilgang til nettsted som hovedregel er oppfylt dersom en vesentlig del av innholdet åpenbart er ulovlig. Dette er viktig for forutberegneligheten og bidrar også til å forenkle og effektivisere prosessen.

Ved vurderingene etter både § 56b og § 56c skal det tas hensyn til omfanget av rettighetskrenkelsene (hhv. ”krenkelsens grovhet, omfang og skadevirkninger” og ”nettsted der det i stort omfang gjøres tilgjengelig materiale som åpenbart krenker opphavsrett eller andre rettigheter etter denne lov”.) Slik bestemmelsene er formulert, er det noe tvilsomt om vurderingen kun skal knytte seg til krenkelse av rettigheter som tilligger de rettighetshavere som saksøker representerer, eller de samlede rettighetskrenkelser.

Vi støtter forslaget om at Medietilsynet (alternativt klagenemnda eller domstolene) bestemmer hvilken teknologi som skal benyttes for å hindre tilgang til nettstedet, at det ikke er noe krav om at tiltaket skal være fullstendig effektivt og at tilbyder dekker kostnadene forbundet med å hindre slik tilgang. Jf. ovenfor om betydningen av en rimelig fordelig av kostnadene mellom de berørte aktørene.

Departementet foreslår at nettstedet skal angis som part, varsles og gis anledning til å uttale seg i saken, men at det dersom vedkommende identitet er ukjent, skal være tilstrekkelig at den som er registrert som ansvarlig for domenet i WHOIS-databasen gis anledning til å uttale seg. Forleggerforeningen mener i utgangspunktet at det ikke bør kreves slikt varsel. Navn og adresse oppgis sjelden på slike nettsteder og de fleste anonymiserer også informasjonen i WHOIS-databasen for å unndra seg ansvar. Dersom departementet opprettholder kravet om slikt varsel, ber vi departementet klargjøre at varsel likevel ikke kreves dersom det er anonymisert i WHOIS-databasen hvem som er ansvarlig for domenet. Vi er for øvrig enig med departementet i at den enkelte internetbruker normalt ikke vil ha rettslig klageinteresse.

Etter Forleggerforeningens oppfatning bør hjemmelen utvides tilsvarende det Forleggerforeningen foreslår for § 56b, ved at pålegg skal kunne rettes mot alle leverandører av

¹ Forleggerforeningen har ved gjennomgangen av høringsnotatet merket oss et fokus på visse typer krenkelser, slik som inngrep gjennom P2P-nettverk. Vi er enige i at dette i dag representerer et stort problem. En gjennomgang av den teknologiske utviklingen og den relativt korte tidsperioden hvor piratkopiering har utgjort et samfunnsproblem, viser imidlertid at teknologien - og dermed hvordan inngrepene skjer - er i stadig utvikling. Foreningen vil på generelt grunnlag berømme Departementet for de foreslåtte endringene fremstår teknologinøytrale, slik at det ikke avgrenses mot fremtidige krenkelser ved bruk av ny teknologi. Mulige inngrep kan i fremtiden skje i form innenfor «nettskyer» (cloud computing) eller sosiale nettsider. Kanskje vil det utvikle seg slik at flere leser bøker gjennom «strømming» (streaming) i fremtiden, og da vil muligens også flere krenkelser foregå gjennom samme teknologi?

informasjonssamfunnstjenester som faller inn under ehandelsloven § 1 annet ledd bokstav b), ikke kun mot leverandører av "elektronisk kommunikasjonstjeneste".

I høringsnotatet fremgår det at departementet også ved praktiseringen av § 56c legger opp til at det skal foretas en bred, skjønsmessig avveining når Medietilsynet (evt. domstolen) skal beslutte om pålegg om sperring skal gis. Forleggerforeningen mener at dette er en riktig tilnærning. Forleggerforeningen mener imidlertid at dette ikke kommer godt nok til uttrykk i den foreslåtte ordlyden i § 56c, ved at lovens eneste kriterium er at det på nettsiden "i stort omfang" gjøres gjeldende materiale som krenker opphavsrett m.v.

I utkastet til § 56b står det uttrykkelig at det skal foretas en interesseavveining, der man ved beslutningen se hen til "krenkelsens grovhet, omfang og skadevirkninger". Forleggerforeningen mener at en tilsvarende formulering bør inntas i § 56c.

5. BREVMODELLEN BØR INNFØRES

Departementet uttrykker i forbindelse med drøftelsen av varselbrev, interesse for høringsinstansenes syn på den brevmodellen som nokså nylig er foreslått av et utvalg i Danmark. Varselbrev er et viktig og nødvendig supplement til de foreslåtte tiltakene rettet mot nettsted. Vi anbefaler at det innføres en brevmodell lignende modellen foreslått i Danmark av det danske utvalget og Kulturministeriet.

Modellen gir, gjennom internettilbyders registrering av om abonnenten tidligere har fått tilsendt informasjonsbrev og varsling av rettighetshaver ved tredje gangs krenkelse, rettighetshaver en reell mulighet til å reagere overfor abonnenter som ignorerer gjentatte informasjonsbrev. Rettighetshaver kan på dette grunnlag fremsette begjæring for domstolen om tilgang til abonnentens identitet. Den danske regjeringen vil foreslå at rettighetshavere og internettilbydere hver dekker egne kostnader forbundet med modellen (og at rettighetshaverne dekker portoutgiftene). Dette bidrar også til en rimeligere fordeling av kostnadene mellom de berørte.

Brevmodellen og eventuelle andre former for varselbrev gir abonnentene mulighet til å rydde opp uten at identiteten deres avsløres overfor rettighetshaverne og uten at konflikten rettsliggjøres. Dette reduserer belastningen i form av tid, kostnad og påkjenning for øvrig for både for rettighetshaver, abonnenten og domstolene.

I følge Norstats spørreundersøkelse for musikkbransjen fra april 2009 sier 82 % av de spurte at de ville stanset ulovlig fildeling dersom de fikk et varsel fra sin internettilbyder og 76 % ville også bedt andre i familien om å stanse ulovlig nedlasting dersom de fikk et slik varsel. Dette stemmer godt med erfaringene så langt med HADOPI-lovgivningen i Frankrike: 72 % av de spurte sier de har redusert eller stanset opphavsrettskrenkelsene etter at de selv eller noen som står dem nær har mottatt varselbrev, 50 % sier de har stanset helt.

Rettighetshaverne vil som ledd i den danske brevmodellen avstå fra alminnelig rettshåndhevelse i forhold til den aktuelle abonnenten inntil prosedyren for utsendelse av informasjonsbrev er avsluttet. Det at opplysninger i "varselregisteret" og fra abonnenter som eventuelt har ønsket å uttale seg ikke vil bli brukt til rettshåndhevelse, avhjelper etter vårt syn eventuelle personvernspørsmål knyttet til tiltaket.

Søksmål og ordinær domstolsbehandling vil regelmessig kreve tre runder i retten for å 1) få tilgang til abonnentens identitet, 2) gjennomføre bevissikring hos abonnenten for å få bekreftet krenkerens identitet og 3) få stanset krenkelsen og få tilkjent erstatning og sakskostnader. Dette er en så stor belastning i form av tid, kostnad og påkjenning for øvrig at det bare vil kunne gjennomføres i de mest alvorlige sakene. Følgelig vil det ofte være ønskelig med varselbrav.

De sakene som verken er egnet for tiltak rettet mot nettsted, eller søksmål og ordinær domstolsbehandling, kan og må håndteres med varselbrev/brevmodellen. Alternativet – at rettighetshavere forblir maktesløse til tross for at enkle og effektive tiltak som varselbrev/brevmodell kunne vært gjennomført – er uakseptabelt.

Varselbrev er et viktig og nødvendig supplement til de foreslåtte tiltakene rettet mot nettsted. Varselbrev gjør det mulig å nå berørte abonnenter med informasjon på et tidlig tidspunkt, fremfor at de først informeres når det innledes rettssak mot dem. Selv om sletting eller blokkering av nettsted ventelig vil være det foretrukne tiltaket i tilfeller hvor det er egnet, vil det også være mange tilfeller hvor det ikke er egnet, f.eks. fordi a) vilkåret om at en vesentlig del av innholdet må være ulovlig ikke er oppfylt, b) enkelte tar i bruk virkemidler for å omgå en etablert blokkering eller c) opphavsrettskrenkelsene skjer direkte fra bruker til bruker uten å involvere et nettsted.

Forleggerforeningen mener at ordningen med varselbrev er god, og mener at departementet allerede ved forestående lovrevisjon bør innføre lovregler om varselbrev. Forleggerforeningen mener herunder at ordningen med varselbrev vil være en rimelig og enkel måte for rettighetshaverne til å reagere mot rettighetskrenkelser av mindre omfang, og at ordningen derfor vil være et egnet virkemiddel for reaksjon mot krenkelser som ikke er alvorlige nok til å kunne gi grunnlag for de tyngre reaksjonene som er angitt i §§ 56b og 56c.

Hjemmelen til å kreve videresending av varselbrev bør, på samme måte som for §§ 56b og 56c, rette seg mot leverandører som faller inn under ehandelsloven § 1 annet ledd b), ikke bare aksessleverandørene.

Forleggerforeningen antar at selve utsendelsen av varselbrev ofte vil kunne resultere i at rettighetskrenkelsen blir stanset. Varselbrev sendt til en innehaver av en hjemmeside eller en profil på et sosialt nettsted som følge av at barn i innehaverens husstand har lagt ut opphavsrettsbeskyttet materiale uten samtykke fra rettighetshaver, vil typisk ha som konsekvens at foreldre griper inn mot barnas ulovlige handlinger på internett. Ved de mindre alvorlige krenkelser eller krenkelser begått av barn vil rettighetshaver ofte kun ønske å stanse krenkelsen, mens rettighetshaver av hensyn til enkeltpersonen uansett ikke ønsker å fremme noe erstatningskrav. Å fremme erstatningskrav mot krenkelser av mindre omfang vil ofte heller ikke være regningssvarende for rettighetshaver.

Varselbrevet vil under denne forutsetning få de tilsiktede virkninger overfor mindre alvorlige krenkelser, også uten at det knyttes registreringsordninger eller sanksjoner til varselbrevet. Ved krenkelser av mindre omfang vil rettighetshavernes interesse i å få opplysning om at samme rettighetshaver tidligere har gjort seg skyldig i mindre alvorlige krenkelser uansett være begrenset. Forleggerforeningen antar at tre separate tilfeller av mindre alvorlige krenkelser vanskelig i seg selv vil kunne danne grunnlag for de tiltak som følger av §§ 56b og 56c. Ved alvorlige rettighetskrenkelser vil rettighetshaverne uansett ønske å iverksette de tyngre tiltakene som ligger i § 56b eller § 56c, uavhengig av om samme person tidligere har begått krenkelser av mindre omfang.

Ordningen med varselbrev kan da evalueres i en periode, og dersom ordningen viser seg ikke å være effektiv kan man ved neste lovrevisjon innføre sanksjoner eller andre former for skjerpelse av ordningen.

6. HELHETLIG REVISJON – FREMTIDIGE ENDRINGER

Forleggerforeningen ønsker å komme med enkelte innspill til den forestående helhetlige revisjonen av åndsverkloven.

Forleggerforeningen har merket seg at man særlig i skoleverket har sett en betydelig utvikling i de senere år, der moderne teknologi får stadig større plass. Tradisjonell, ”analog” klasseromsundervisning med tavle og kritt blir erstattet av elektroniske tavler med fremføring av digitalt materiale, gjerne hentet fra internett. Vi ser videre at den tradisjonelle klassestrukturen, der den samme klassen kunne bestå i en årrekke, ofte blir erstattet med en struktur der elevene settes sammen i ulike mestringsgrupper i de ulike fag, avhengig av ferdighetsnivå osv.

På grunn av den teknologiske utvikling har den praktiske betydningen av låneregelen i § 21 om fremføring i undervisning blitt betydelig utvidet de senere år. Bestemmelsen var opprinnelig tenkt som en regel om direkte, ”levende” fremføring, men hjemler i dag også fremføring ved bruk av elektroniske hjelpemidler, til og med fremføring som skjer over avstand i fjernundervisning (med unntak av ervervsmessig undervisning). Intensjonen om at § 21 ikke var ment å hjemle slik fremføring kommer til uttrykk i at § 21 er begrenset slik at den ikke dekker fremføring av filmverk. Etter Forleggerforeningens mening er det ingen grunn til at fremføring av språkverk eller fotografier ved bruk av tekniske hjelpemidler skal behandles annerledes enn tilsvarende fremføring av filmverk.

Forleggerforeningen foreslår på denne bakgrunn at låneregelen i § 21 blir begrenset til å gjelde fremføring av offentliggjorte verk ved gudstjeneste og undervisning som skjer uten bruk av tekniske hjelpemidler.

Forleggerforeningen mener videre at åndsverkloven § 12 om adgangen til å fremstille eksemplarer til privat bruk bør bli begrenset til rent privat bruk (bruk innenfor familie- og vennekretsen). Loven bør endres slik at det blir klart at ”personlig yrkesmessig bruk” ikke lenger faller inn under området for § 12. Dette gjelder under enhver omstendighet for eksemplarfremstilling som kunne ha vært klarert på en enkel måte gjennom avtale med rettighetshaverne.

Eksemplarfremstilling til privat bruk gir i hht. åndsverkloven § 12 tredje ledd ikke rett til å la fremstillingen utføre ved fremmed hjelp for så vidt gjelder visse verkstyper. Forleggerforeningen mener at forbudet mot bruk av ”fremmed hjelp” bør utvides slik at den dekker alle verkstyper, herunder de verkstyper som Forleggerforeningen forvalter. Det bør videre presiseres at bruk av elektroniske tjenester er å regne som ”fremmed hjelp”, slik at for eksempel opplasting til websider og nettbaserte lagringstjenester skal regnes som ”fremmed hjelp” i relasjon til § 12. Slik opplasting bør etter Forleggerforeningens oppfatning ikke kunne skje med mindre den er klarert med rettighetshaver.

Forleggerforeningen mener endelig at virkeområdene til § 2 (offentlig fremføring) og § 12

(eksemplarframstilling til privat bruk) bør koordineres bedre, fortrinnsvis ved at begge begrenses til fremføring/eksemplarframstilling som skjer til rent privat bruk innenfor familie- og vennekretsen.

Vi vil benytte anledningen til å nevne at for unntaksbestemmelsene fra eneretten til fordel for arkiv, bibliotek og funksjonshemmede, er viktig at det vedtas regler for hvordan disse institusjonene skal behandle verkene for å unngå at de ufrivillig blir kilde til ulovlig fildeling. Se undersøkelse om Pirate Bay utført av den svenske forleggerforeningen i 2008 (<http://forlaggare.se/rapporter/rapporter/2008/ljudbocker-och-e-bocker-pa-the-pirate-bay>), som uttaler blant annet: «Kartleggningen viser også at det finns många talböcker på the The PirateBay. Talböcker är inte kommersiella produkter utan böcker som inläses i syfte att säkerställa att funktionshindrade får tillgång till litteraturen. Författarnas ersättning för detta är blygsam vilket bland annat motiveras av syftet med inläsningen. Det är oroväckande att talböckerna är så vanligt förekommande på The Pirate Bay – en trolig anledning till detta kan vara att kontrollerna på biblioteken brister.».

Avslutningsvis vil vi nevne at åndsverkloven § 39 e om forlagsavtaler er noe akterutseilt. I den grad departementet vil vurdere en utvidelse til å omfatte elektronisk publisering, eller på annen måte revidere denne bestemmelsen, bidrar Forleggerforeningen gjerne med innspill.

Advokat Mathias Lilleengen
Den norske Forleggerforening

